

ФИЛИП ХОСЕ ФАРМЪР КОДЪТ

Част 0 от „Речен свят“

Превод от английски: Веселин Костов, 1993

chitanka.info

Отначало намерих Раbia. После намерих артификакта, за което мисля като за Артификакта. Кое е по-ценно, Раbia или Артификакта? Раbia казва, че не трябва да избирам между Пътя и Артификакта. Няма избор между Пътя и една машина.

Не съм толкова сигурен.

Моето съзнание, единствената истинска машина за пътуване през времето, се връща назад. И пак назад. И после напред от самия този момент.

Ето ме, седнал на скалата, която служи за ръб на върха на монолита. Слънцето изгаря дясната страна на главата и тялото ми. Съзнанието ми също гори, но огънят се разгаря.

Аз съм на върха на гранитен монолит, висок шестстотин метра. Той се издига от равнината, която е на не повече от трийсет метра от Речния бряг. Последните трийсет метра от монолита пламтят като гланцирани с отрязания си край. Това, че монолитът е с фалическа форма, мисля, че е случайно. Но не съм сигурен, че всичко в този свят е случайно. Дори очертанията на планините, които оформят Речната долина и течението на Реката могат да имат и практическо и символно значение. Бих желал да можех да разгадая значението им. Имаше време, когато почти го бях уловил. Но то е толкова изплъзващо се, както и водата в Реката.

Върхът на монолита, мястото ми за живеене, моят физически свят образува един груб кръг, двеста метра в диаметър. Не много. Но достатъчно.

Не може да се види от земята, но този кръг е чаша. Вътре е дълбока и плодородна почва, бързорастящи бамбуци, храсти и червеи, които се хранят с разлагащи се растения и човешки изпражнения.

В центъра на тази чаша расте гигантски дъб. В подножието на това дърво има извор, като водата е доведена през монолита от нивото на земята чрез каквито там приспособления са укрили в скалата създателите на този свят. Водата тече на север от извора в плитко поточе. То се разширява в езерце и после се спуска като стръмен водопад през една тясна цепнатина на чашата. В езерото и поточето живеят риби с цветовете на дъгата. Те са дълги около двадесет сантиметра и са вкусни, когато се изпържат или изпекат.

Недалече от дървото има граалов камък. Никога не съм се нуждаел от много на Земята. Тук дори се нуждая още по-малко,

въпреки че в духовен смисъл изисквам повече.

Аз съм като християнските отшелници от тъмните векове, които са седели сами на високи клони с години в Африканската пустиня. Те размишлявали през повечето от времето или поне така твърдят. Рядко са променяли седящото си положение. Ако е така, трябва да са имали рани върху задниците си. Аз често ставам и се разхождам и понякога тичам покрай много стеснената периферия на моя свят. Друг път се катеря по това дърво, високо сто метра, скачам от клон на клон и тичам напред-назад по най-големите клони.

Твърдите, че човечеството произхожда от маймуните. Ако е така, аз в известен смисъл съм деградирал до маймуните. И какво от това? Има голяма радост в това да си играем на дървото. И изглежда това затваря кръга от маймуната към човека към маймуната. То също символично приляга на кръга, който очертава. Реката от Северния полюс към Южния и обратно към Северния полюс. Това, което излиза, трябва да влезе обратно. Вероятно в различна форма. Но същността му е материя. Духът се образува от материята. Без материя духът няма обвивка. Разбира се, нямам предвид Духът. Тогава идва час, когато материята умира. Духът също ли умира?

Не повече отколкото когато една пеперуда умира и когато се превръща от какавида в имаго. Духът трябва да отиде на място, където, за разлика от тази Вселена, но като Духът, материята не е необходима.

Или това мислене е породено от надеждата, чийто баща е страхът от смъртта?

Следователно няма обосновка.

Десет желания не могат да направят парче пай.

Изглежда странно, сега и тогава, да промълвя „аз“, първо лице единствено число. Защото в продължение на толкова много години на този свят аз наричах себе си доктор Фострол и всеки когото срещам мислеше, че това е истинското ми име. Много пъти аз наистина забравях, че родното ми име беше Алфред Джари. Образоваността, която си бях създал на Земята, ми подходеше. А аз нямах индивидуалност, Фострол бе просто късче от всеобгръщащото „ние“. Но тук, на това място на Реката, някъде в северния климатичен пояс на планетата, „ние“, което беше „аз“ в началото и после беше станало „ние“, отново се превърна обратно в „аз“. Като че ли пеперудата се

върнала назад в своето развитие до какавида и после отново станала пеперуда. Дали второто „аз“ е по-висше от първото? Не знам.

Дали някое място по Реката е по-добро от някое друго място?

Не знам.

Но знам, че ние, аз и другарите ми, пътувахме и се биехме в продължение на много години и по протежение на много милиони мили по Реката, винаги вървейки нагоре по течението, въпреки че много често този път бе от север на юг или изток, или запад, докато Реката се извиваше, криволичеше и лъкатушеше, но винаги вървахме срещу течението.

После спряхме да си починем за малко, точно както правехме по време на пътешествието, когато ни бе писнало от битки, плаване и взаимното ни съжителство. Тук срещнах Рабиа. Тук останах.

Ивар Безкостния, нашият водач, огромният викинг с бронзови коси, не изглеждаше изненадан, когато му казах, че няма да отпътувам с него на сутринта.

— Напоследък изглежда мислиш много повече отколкото е добре за човек. Ти винаги си бил странен — каза той — привидно докоснат от боговете, но дъските нещо ти хлопат.

Той повдигна вежди, захили се и каза:

— Отслабнало ли е сърцето ти поради чара на тази тъмнокожа жена с орлов нос и очи на кошута, която срещна тук? Тя ли запали страстта ти за жена? Която както съм забелязал, никога не е била голяма. Това ли е? Ще изоставиш нашето пътешествие в търсене на приключения за чифт великолепни гърди и горещи бедра?

— Физическото привличане няма нищо общо с това — казах аз. — Всъщност Рабиа е била безбрачна през целия си живот на Земята, девица, светица. Възкресението тук не я е променило. Не, определено не е страстта към тялото ѝ, която ме задържа тук. Това е страст към съзнанието ѝ. Не не е точно това в действителност. Това е страст към Бог!

— А! — каза викингът и повече не говори за това. Пожела ми късмет и си тръгна.

Гледах широкия му гръб и усетих някакво съжаление и никакво чувство на загуба. Но ми се струваше, че неговата загуба бе много по-голяма от моята. Преди много години той бе преживял това, което може единствено да се нарече мистичен момент. От тъмното небе,

докато бягахме с една лодка от врагове, които искаха да ни убият, той бе завладян от нещо светло и ярко. Това беше очевидно, въпреки че той никога няма да говори за него. Но от този момент нататък той загуби желанието си да завладее късче от Речния свят, да го управлява и да разширява владенията си, доколкото му позволяват мъдростта и оръжието му. Нито пък отново нападна човек или цяла страна. Той се биеше само в самозащита, въпреки че и тогава беше много агресивен.

Душата и тялото му винаги го тикаха нагоре по Реката. Един ден, така се хвалеше той, щял да стигне до морето на Северния полюс и да щурмува голямата кула, за която много хора казват, че била там. И щял да стиска гърлата на обитателите на кулата, докато не му кажат кои са те, защо са направили тази планета и Реката ѝ и как са възкресили всички мъртви на Земята и са ги довели тук и защо са го направили.

Клетвата му да направи това звучеше наивно. В много неща той бе наивен. Но той не беше просто един жесток, кръвожаден и гладен за плячка дивак. Той бе много проникателен, много любопитен и много наблюдателен, особено относно тези, които изповядваха, че вярват в някакви богове. Тъй като самият той е бил свещеник и маг на норвежката религия, беше скептичен относно всички вери в края на живота му, когато е бил крал на Дъблин, той се бе обърнал към Християнството. Той го бе приел, защото можеше да се окаже, че тази религия е истинската. Нищо не му струваше.

Той умря 873 г. след Христа. След Възкресението си в младо тяло на Речния бряг, изостави кръста и стана агностик, въпреки че продължаваше да призовава Один и Тор, когато беше натясно. Навиците, траяли цял един живот, умират трудно. Понякога трябва да умреш повече от един път преди да умрат навиците. Това можеше да е едно от посланията на Речния свят.

Характерът на Ивар се бе променил някак си. Сега, вместо физическа и временна власт, той искаше силата на познаването на истината. Стъпка напред, разбира се. Но не достатъчно напред. Как щеше да използва познанието си? Подозирах, че щеше да бъде силно изкушен да упражни това знание, изтръгнато от господарите на този свят — ако някога го получи — само за своя собствена изгода. Той искаше истината, не Истината.

После ето го и Андрю Дейвис, американският лекар, остеопат и невропат. Той бе умрял през 1919 година след Христа. Но събуждането

му на Реката, въпреки че го бе смутило, не го накара да изостави неговата фундаменталистка Християнска Църква. Като толкова много вярващи, той бе намерил рационално обяснение, че Речният свят бе изпитание, което Бог беше предвидил за тези, които го изповядаха. Това, че не беше споменато в Библията, бе само още едно доказателство за непредсказуемите Божии пътища.

Когато чу слухове, че една жена заченала и родила момче, той се убеди, че Божия син се беше родил отново. И той се отправи нагоре по Реката да намери жената и детето. Преди няколко години той срещна един човек, който беше познавал Исус на Земята. Този човек каза на Дейвис, че бе видял Исус отново на Речния бряг и беше свидетелствал за екзекуцията на Исус от фанатизирани християни.

Дали Дейвис тогава призна, че Исус беше просто още един луд, който беше повярвал, че той е Месията? Не! Дейвис каза, че неговият осведомител е излъгал. Той бе оръдие на Дявола.

Вярвам, че е възможно някъде на този свят една жена да е имала фалшива бременност. И че историята за това някак си се е преиначила, докато е пътувала през толкова много години и милиони мили по Реката. Резултатът: разчу се слух, че жена е родила в един свят, където всички мъже и жени са стерилни. И разбира се, детето трябва да е Спасителят. И така, Дейвис отиде с Ивар на лодката му като ме остави зад себе си. Дейвис не се интересуваше много от това да стигне до предполагаемата кула, в предполагаемото северно полярно море. Той се надяваше, копнееше, да намери сина на девицата някъде на север оттук и да се просне с обожание в нозете на сина. Който досега би трябвало да бъде приблизително на тридесет години — ако съществува. А той не съществува, разбира се. Откакто Ивар и екипажът му отплуваха, изминаха седем години.

През това време срещнах дузина групи мъже и жени, които отиваха нагоре по Реката, за да щурмуват кулата. Те бяха търсачи на истината, за което ги уважавам. Един от тях бе човек, който претендираше, че е арабин. Но някои от последователите му се разприказваха и аз открих, че той всъщност беше англичанин, живял през деветнадесети век. Мой съвременник, малко или много. Казваше се Бъртън, известен по времето си забележителен човек, написал много книги, говорещ много езици, велик боец с меч, баснословен изследовател на много земи в Африка и другаде. Последователите му

казват, че случайно се бил събудил в отделението за превъзкресяване, направено от тези тайнствени хора, които са създали тази планета. Те отново го накарали да заспи, но оттогава той често се сблъсквал с тези създания и те го търсели. С какви намерения, аз не знам. Подозирам, че тази история е една от многото приказки за чудеса, които плават през Речния свят.

Ако някой човек можеше да стигне до кулата през многото привидно непреодолими пречки и да хване собствениците на кулата за гърлата, това бе точно този човек. Поне останах с такова впечатление. Но той продължи нагоре по Реката и тогава за последно чух за него. Последваха го и други търсачи.

През цялото това време бях ученик на Раба, арабската жена, живяла в периода 717–801 година от новата ера. Тя бе родена в Басра, град на Шат ел-Араб, река образувана от сливането на Тигър и Ефрат. Това беше в древната Месопотамия, където е възникнала шумерската цивилизация, последвана от акадите, вавилонците и асирийците и много други, които се вдигаха и падаха и биваха покрити с прах.

Басра, родният град на Раба, не беше далече от Багдад, за който някои хора ми казват, че бил столица на мюсюлманска страна, наречена Ирак в средата на двадесети век.

Раба беше суфи и бе известна в мюсюлманския свят по нейно време и по-късно. Суфите бяха мюсюлмански мистици, чиито неконвенционален подход към религията често бе причина за преследване от страна на правоверните. Това не ме изненада. Навсякъде по Земята ортодоксалните са мразили неортодоксалните и тук също е така. Удивителното е, че след смъртта на Суфите, те често ставали светци на правоверните. Те вече не представлявали опасност.

Раба ми разказа, че дълго време е имало и еврейски и християнски суфи, макар не толкова много и те били приети като равни на мюсюлманските суфи. Всеки, който вярва в Бог, може да стане суфи. Атеистите не трябва и да се опитват. Но има и други изисквания за да се стане суфи и те са много трудни. Също, за разлика от ортодоксалните, мюсюлманските суфи вярват в равенството на мъжете и жените, една неприемлива вяра за ортодоксалните.

Много мои приятели от Париж в края на деветнадесети и началото на двадесети век (Аполинер, Русо, Сатие и много други, те бяха легион и легенда, велики поети, писатели и художници, които

бягаха от ортодоксалните в бъдещето, къде са те сега?) щяха да бъдат отвлечени или щяха да се изсмеят презрително, ако знаеха, че искам да стана суфи. Понякога се смее на себе си. Кой може да направи това?

Рабиа казва, че изминала Пътя нагоре докато е познала върховния екстаз, виждайки Божията слава. Може би и аз бях способен на това. Няма гаранция. Тя е мой учител, но само аз със собствените си усилия мога да постигна това, което тя е постигнала. Други са го направили, въпреки че са много малко. И после тя добавя, че моите стремежи може и да са за нищо. Бог избира тези, които ще познаят Пътя и Пътеката.

Ако не съм избран, *tant pis, je suis dans un de ces merdiers, quel con, le bon Dieu*^[1]. Защо аз, Алфред Джари, някога наричащ се доктор Фострол, който се подиграваше и осмиваше лицемерите, филистимците, ортодоксалните и самозаслепените, който експлоатираше и преследваше други духовно мъртви, закостенели и залепили лице в калта хора на вярата... защо сега аз търся Бог и желая да работя, както никога не съм работил преди, да стана Божий раб, да не споменавам и роб на Рабиа. Защо правя това?

Има много обяснения, повече психологически. Но психологията никога не обяснява нещо задоволително.

Бях чувал за Рабиа няколко пъти, така че отидох да я чуя направо. Аз бях ученик и художник на абсурда и не исках да пропусна особената абсурдност, която представляваше тя... мислех си аз. Мотаех се с тълпата на нейните последователи и нетърпеливите да научат нещо и любопитните безделници. Това, което казваше тя, не изглеждаше по-различно от това, което са проповядвали други различни.

Евтини са приказките за Пътя и Пътеката и само имената на основателите на сектите и техните ученици се различават.

Но тази жена сякаш излъчваше нещо, което никога не бях откривал в другите. И думите ѝ сякаш имаха смисъл, дори когато бяха абсурдни от логическа гледна точка. И тогава тя ми хвърли кос поглед. Като че ли ни свърза някакво просветление, като че ли се съединиха положителни и отрицателни йони. Видях нещо неопределимо, но магнетично в тези черни очи на кошута.

Да бъда по-кратък, аз слушах и после говорих с нея и се убедих, че това, което говореше тя, беше самия абсурд. Но после си спомних,

че Тертулиан беше написал за християнската вяра: „Вярвам, защото е абсурдно.“ Тази поговорка не се връзва с логическия анализ. Но тогава не е имала и такава цел. Отнася се за духа, а не за ума. Тук има един смислов пласт, който е трудно да бъде доловен, както е трудно да се хванат винените пари.

Също така има един метод на дисциплина, на който учителят суфи изисква посветените да се подчиняват. Той има за цел да води напред посветените физически, умствено и духовно. Част от него е да не се приема нищо за дадено, просто защото е традиционно и конвенционално. Суфите никога не приемат „всеки знае“, „казват, че...“

Нито пък и аз съм го правил, но метода на суфите за преценка се различаваше от моя. Моят беше да се извади на показ абсурдното. Техният беше да се насади в посветения автоматичен метод за оглеждане нещо от всички страни и също да научат не-суфите дали това е възможно. Никога не съм вярвал, че сатиричната ми поезия, романи, пиеси и картини ще могат да хвърлят светлина поне върху едно лице от филистимляните. Това се отнася само за умове, които вече са съгласни с мен.

И така, обучението ми напредваше под ръководството на Раба, макар и не толкова бързо. Аз бях физическия ѝ слуга, длъжен да изпълнявам разпорежданията и за щастие, тя обичаше да лови риба, така че ние прекарвахме много време с моето любимо занимание. Аз също бях неин духовен слуга, като слушах лекциите и наблюденията ѝ, размишлявах над тях, отговарях на въпросите ѝ с цел да разбере моето разбиране на поучението ѝ, да види дали напредвам. Бях в робство докато се откажа или докато аз също достигна най-високата степен и изгоря в екстаза, в пламъците на Единствения.

От друга страна, какво друго важно имах да правя?

Когато Раба ме чу да правя тази забележка, ме укори:

— Лекомислието си има своето място, но то много често показва вятърничавост и липса на сериозност. Това е сериозна липса на характера. Или страх от нещото, на което се присмиваш. Размисли върху това.

Тя спря, после добави:

— Мисля, че вярваш, че можеш да зърнеш Единствения през моите очи. Аз съм само твой учител. Ти сам можеш да намериш Пътя.

Не след дълго тя реши да се изкачи на върха на монолита. Там, ако върхът беше необитаем, тя щеше да остане за дълго време. Щеше да вземе със себе си трима от учениците си, ако желаеха да я придружат.

— И колко дълго ще останем там? — попитах аз.

— Ще пуснем косите си до прасците — каза тя. — После ще ги отрежем до кожа. Когато след много подстригвания съберем достатъчно коса, с която да направим въже, достатъчно дълго за да се спуснем от върха на земята, тогава ще напуснем монолита.

Това ми се струваше дълго време, но четиримата от учениците й казаха, че ще я последват. Аз бях един от тях. Хаворник, един чех от шестнадесети век, се двоумеше. Той призна, че като тези, които отказаха да тръгнат с нея, и той се страхуваше от изчакването. Но най-накрая каза, че ще опита да преодолее липсата си на смелост. Той съжали за това решение по пътя нагоре, защото можеше да използва само пръстите на краката и ръцете си за да се закрепим към издатините или ръбовете, или дупките в скалата, а много от тях бяха малки. Но той успя да стигне до върха. Легна на земята и трепери цял час преди отново да събере сили да стане.

Хаворник беше единственият, който се страхуваше. Но той преодоля страха си. Така че той бе най-смелият от всички нас.

Бих искал да беше толкова смел в изкачването на собственото си Его, както бе в изкачването на планината.

Наистина ли го исках? В края на краищата, той би могъл да ме спаси от собственото ми Его.

Три дни след като се бяхме изкачили на върха, аз намерих Артифакта. Бях се запътил към малкото езеро да ловя риба, когато видях нещо да стърчи в подножието на един огромен храст.

Не знам защо го забелязах, тъй като бе оцапан с кал и се подаваше малко от земята. Но бях любопитен и отидох при него. Като се наведох близо над него видях върха на нещо подобно на луковица. Докоснах го, бе твърдо като метал. След като разкопах меката почва около него, извадих нещо, сътворено от човешка ръка. Направено с чувство обаче. Това беше един цилиндър, дълъг около тридесет сантиметра и седем сантиметра в диаметър. На всеки край имаше по една луковица с размерите на глава кромид.

Много развълнуван, аз го почистих във водите на поточето. Беше черен метал, нямаше никакви копчета за натискане, плъзгачи, реостати и други оперативни приспособления. Разбира се, няхах и най-малката представа кой го бе направил или какво правеше тук, или защо бе оставено или загубено на този близък недостъпен връх. Този ден забравих за риболова.

След като в продължение на час го докосвах навсякъде, преобръщах го и го натисках, като се надявах да намеря начин да го задействам или поне да открия откъде се задейства, аз го занесох на Раbia и останалите. Тя чу разказа ми, после каза:

— Може случайно да е било оставено тук от създателите на този свят. Ако е така, създателите не са богове, както мислят мнозина. Те са човешки същества като нас, въпреки че може би имат различна форма на тялото или може би уредът е оставен с някаква цел според плана им. Няма значение кой го е направил или каква е функцията му. Това няма нищо общо с мен или вас. То може да бъде само спирачка, пречка, камък за препъване по Пътеката.

Аз бях поразен от тази ужасяваща липса на научно любопитство — или каквото и да е там. Но после като размислих, признах, че от нейна гледна точка тя бе права. За нещастие, винаги много съм се интересувал от математика, физика и технология. Не че се перча, макар че защо пък не, но съм добре осведомен относно тези клонове на науката. Всъщност, веднъж изобретих машина на времето, която почти убеди много хора, че щеше да свърши работа. Почти, казвам, защото никой, включително и аз, никога не е построил такава за да провери валидността ѝ. Това бе така, защото пътуването през времето изглеждаше невъзможно според науката по мои дни. Понякога се чудя дали трябваше да построя такава машина. Навярно пътуването през времето е невъзможно през повечето време. Но може би има моменти, когато е почти възможно.

Аз съм патафизик, а патафизиката, наред с другите неща е наука за изключенията. Раbia не ми заповяда да се отърва от Артифакта и забрави за него. Като неин ученик аз бях длъжен да ѝ се подчиня, без значение дали исках да го направя или не. Но тя ме познаваше достатъчно добре за да разбере, че щях да си правя експерименти с него, докато се откажа от търсенето за определяне на функциите му. И навярно тя се надяваше да ми даде ценен урок заради желанието ми да

се отклоня от пътеката за известно време. На третия ден след като бях открил мистериозния уред, аз седях на един клон на големия дъб и се взирах в уреда. Тогава чух глас. Беше жена, която говореше на език, който не знаех и никога не бях чувал преди. И дойде от един от глобусите накрая на цилиндъра. Толкова ме стресна, че се вкамених за няколко секунди. После приближих края близо до ухото си. Безсмисленото бърборене спря след тридесет секунди. Но тогава от другия край заговори някакъв мъж.

Когато спря, се изстреля един зелен лъч, достатъчно ярък за да бъде видян на дневна светлина. Но той изчезна на разстояние малко повече от метър от източника — луковицата. Той създаде една картина. Мърдаща картина, в която се движеха и се чуваше как разговарят триизмерно актьори. Имаше трима поразително красиви хора, монголец, кавказка жена и негърка, всички в някакви леки, подобни на древногръцките роби. Те бяха седнали на една маса, чиито крака бяха извити и красиво гравирани във формата на животни, непознати на земната фауна. Те разговаряха оживено помежду си, тогава и сега в уреди, точно същите като този, който държах в ръката си.

После картината избледня на слънчевата светлина. Опитах се отново да я върна като повторих сериите от натискания върху цилиндъра точно преди да се бяха появили. Нищо не стана. Не, докато три дни по-късно през нощта отново успях да задействам уреда. Този път образите бяха по-ярки, очевидно уредът автоматично се адаптираше към външното осветление. Прожектираната картина беше от някакво място по Реката и изглежда беше през деня. Там бяха обикновените мъже и жени с техните кърпи, които ловяха риба и разговаряха. Говореха на Есперанто. През Реката имаше кръгли бамбукови колиби с тръстикови покриви и много хора. Нищо интересно. Освен че един от мъжете наблизко забележително приличаше на мъжа от прожекцията на първата сцена, срещата на масата.

От това си направих извода, че създателите на този свят — нямах съмнение че са създателите — се разхождат измежду Речните обитатели, дегизирани като такива. Каквато и машина да записваше тази сцена, трябва да е поставена или в голям скален блок или, навярно, в едно от тези нечупливи и нетопими железни дървета навсякъде по този свят.

В момента, в който се излъчваше сцената, присъстваха Раbia и Хаворник. Беше й интересно, но каза:

— Това няма нищо общо с нас.

Обаче Хаворник, чехът, беше много развълнуван и бе много разочарован, когато сцената изчезна. Позволих му да се опита той да задейства уреда, след като аз не успях. Той също не успя.

— Има някакъв начин да се задейства това — казах аз. — Ще открия какъв е той, дори ако трябва да го изхабя от натискане.

Раbia се намръщи, после се усмихна и каза:

— Дотолкова, доколкото играта ти с него не пречи на вървенето ти по Пътеката. Не вреди да се забавляваш, ако останеш сериозен в душата си.

— Всяко забавление е сериозно в основата си — казах аз.

Тя помисли за момент, после се усмихна и кимна.

Но аз бях обсебен от това да задействам и управлявам Артифакта. Когато умът ми трябваше да е насочен към думите на Раbia, аз мислех за уреда. Когато можех, аз се оттеглях на голямото дърво или сядах на ръба на върха. Тук преживях моменти, когато ми се струваше, че бях на ръба на това, което бях писал за Бог на Земята. Това беше формулата, до която бях достигнал.

О по безкрайност. Това беше формулата за Бог и понякога изглеждаше, че душата ми — ако имах такава — беше от плът и кости. Бях близо да разбере директно истината зад това уравнение. Почти бях свалил маската на Действителността.

Когато казах това на Раbia, тя рече:

— Бог е математическо уравнение. Но Бог също е и всичко друго, въпреки че Духът е отделен от Него.

— Не мога да извлека някакъв друг смисъл от твоите думи освен това, което каза — отговорих аз.

Тя само каза:

— Ти може би приближаваш Единствения. Но не с помощта на тази машина. Не я обърквай с Пътя.

Тази нощ, докато другарите ми спяха, седях на ръба и гледах големите огньовете долу. Те седяха или танцуваха около пламъците или се строполясваха пиянски на земята. И тогава си помислих за живота ми тук и на Земята и усетих съжаление, примесено с отчаяние към тях. Към себе си, също и към моето Его.

Бях написал много пиеси, разкази и стихотворения за глупавите, лицемерните, дивите, нечувствителните и които експлоатираха злочестите и обречени тълпи. Бях се присмивал на всички тях, на техните чувства и ниска интелигентност. И все пак това беше ли по тяхна вина? Не бяха ли родени да бъдат това, което станаха? Не действаше ли всеки съгласно това, което не можеше да преодолее? Или, ако малцина имаха светоусещането, прозрението и смелостта да окажат въздействие върху тях, те не бяха ли родени да не направят това?

Така че как можеше някой просто да бъде хвален или заклеймяван? Тези, които можеха да се издигнат нагоре със собствени сили до едно по-високо ниво правеха това, защото техният вроден характер създаваше съдбите им. Те не заслужават нито да бъдат обвинявани, нито хвалени. Струва ми се, че няма такова нещо като истинска свободна воля.

И така, ако аз също получа екстаза и блаженството на Рабиа, това ще бъде, защото съм бил подбуден да поема по този път от плътското ми наследство и защото съм живял толкова дълго. Защо трябваше аз и Рабиа да бъдем възнаградени, защото Бог, чрез изговаряне го е пожелал?

Къде беше честността и справедливостта в това?

Тези ахмаци и скотове, които лудуваха долу, не можеха от само себе си да станат такива. Нито пък аз и Рабиа можехме да претендираме за някаква по-висша нравствена добродетел.

Къде беше честността и справедливостта?

Рабиа ми бе казала, че всичко това е Божията воля. Някой ден, ако достигна определено равнище на духовно развитие, аз бих разбрал Неговата воля. А ако не успееш, значи съм бил избран да бъда един от онези обречени неудачници, които бяха изпълнили Земята, а сега изпълваха Речния свят.

От друга страна, тя бе ми казала, че всички ние сме способни да постигнем единство с Бога.

Ако Той пожелае това.

В този момент изглежда неуморното ми опипване на уреда го бе задействало. От двете луковици изскочи зелен лъч, изви се — това не можеше да бъде истинска светлина — и се съедини на три метра и

половина от мен. В точката на пресичане се появи лицето на мъж. То бе огромно и намръщено и думите му сякаш бяха заплашителни.

След няколко минути, докато седях неподвижен като че ли бях хипнотизиран от доктор Меснер, един женски глас прекъсна триадата. Беше много приятен и успокояващ, и все пак някак си мощен и енергичен. След още няколко минути разгневеното лице се отпусна. Сега се усмихваше. И тогава излъчванията спряха. Въздъхнах. Питам се „Какво означава това? Има ли някакъв специален смисъл за мен? Как можеше да има?“

Гласът на Раба ме стресна. Обърнах се и станах за да я посрещна. Лицето ѝ изглеждаше строго на пряката звездна светлина. Хаворник беше зад нея.

— Видях. Чух — каза тя. — Мога да видя докъде те довежда това. Ти мислиш да последваш тайната, сътворена от тази машина вместо Тайната, сътворена от Бог. Това няма да стане. Време е да избереш между Артифакта и Създателя на Артифакта. Сега!

Аз се колебах дълго време докато тя стоеше с неподвижно тяло и лице. Тогава ѝ подадох уреда. Тя го взе и го даде на Хаворник.

— Взemi това и го закопай някъде, където той да не може да го намери — каза тя. — То няма стойност за нас.

— Ще направя това веднага, господарке — каза чехът.

Той изчезна в храстите. Но тази сутрин, докато се разхождах по ръба, уморен от безсъние и чудејки се дали бях решил правилно, видях Хаворник. Той слизаше надолу през цепнатината в камъка, през която бяхме влезли в този малък свят над света. Граалът му беше привързан към гърба. Артифактът се полюляваше на врата му на края на едно въже от коса, което висеше около врата му.

— Хаворник! — извиках аз. Затичах се към края на ръба и погледнах надолу. Той не беше много далеч от мен. Той погледна нагоре с огромни и диви очи и се захили.

— Върни се обратно горе! — викнах аз. — Или ще хвърля някоя скала върху теб!

— Не, няма да направиш това! — изкрещя той. — Ти избра Бог! Аз избрах тази машина! Тя е истинска! Тя е твърда и практична и е средството да получа отговори на моите въпроси, а не въображаемото същество, за което за малко Раба да ме убеди, че наистина

съществува! То няма стойност за теб, никакви последствия! Или си променил решението си?

Колебаех се. Можех да го последвам долу на земята и там да му го измъкна. Копнеех за него. Усетих се смазан от чувство на загуба. Бях твърде припрян, твърде изпълнен със страхопочитание от присъствието на Рабиа, за да мисля ясно.

Стоях там, загледан в него и в Артифакта за дълго време. Ако се опитах да взема машината от него, бих могъл да го убия. Тогава щях да бъда измежду многото, които биха пожелали машината и щяха да ме убият за да я вземат, ако можеха.

Няколко пъти Рабиа беше казвала:

— Убийството заради материални неща или заради идеи е зло. Това не е Начинът.

Борих се със себе си както Яков се е борил с ангела в подножието на стълбата. Това не беше предварително решен мач, беше труден и отчаян.

И тогава извиках на Хаворник:

— Ще съжаляваш за този избор. Но ти желая късмет в търсенето на отговорите на твоите въпроси! Те не са мои въпроси!

Обърнах се и трепнах. Рабиа беше на три метра зад мен. Тя не бе проронила дума, защото не искаше да ми повлияе. Аз, само аз, трябва да направя избора.

Очаквах похвала от нея. Но тя каза:

— Имаме да вършим много работа — и тя се обърна и тръгна към лагера ни.

Последвах я.

[1] Толкова по-зле, затънал съм до гуша в тези лайна, какъв глупак съм, Боже мой. (фр.) ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.